

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 21. februara 2018. godine
Ref. br.: RK 1201/18

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI127/17

Podnosilac

Hetem Sejdia

**Ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 388/2016 Vrhovnog suda Kosova
od 20. marta 2017. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Hetem Sejdia (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa prebivalištem u selu Rudnik, opština Srbica.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Rev. br. 388/2016 Vrhovnog suda Kosova od 20. marta 2017. godine, koje mu je uručeno 28. juna 2017. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom se tvrdi da su podnosiocu zahteva povređena prava garantovana članom 21. [Opšta načela], 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članom 6 (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o zaštiti osnovnih ljudskih prava i sloboda (u daljem tekstu: EKLjP) i članom 15. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLjP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 27. oktobra 2017. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 3. novembra 2017. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.
7. Dana 7. novembra 2017. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva. Sud je takođe poslao zahtev Osnovnom sudu u Mitrovici – Ogranak u Srbici da dostavi datum prijema osporene odluke Vrhovnog suda od strane podnosioca zahteva.
8. Dana 13. novembra 2017. godine, Osnovni sud u Mitrovici – Ogranak u Srbici, je podneo Sudu povratnicu koja dokazuje da je podnosilac zahteva primio osporenu odluku 28. juna 2017. godine.
9. Dana 11. januara 2018. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 5. aprila 2011. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu u Mitrovici – Ogranak u Srbici (u daljem tekstu: Osnovni sud) protiv Vlade

Republike Srbije za naknadu materijalne i nematerijalne štete koja mu je izazvana između 1998. i 1999. godine.

11. Dana 27. septembra 2013. godine, Osnovni sud je rešenjem (C. br. 144/2011), odbacio tužbu podnosioca zahteva i oglasio se nenadležnim da odlučuje o ovoj pravnoj stvari.
12. Podnosilac zahteva se žalio na rešenje Osnovnog suda pred Apelacionim sudom Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, tvrdeći da nekoliko odredaba parničnog postupka nisu uzete u obzir i nisu primenjene od strane prvostepenog suda. Podnosilac zahteva je tražio da se rešenje Osnovnog suda poništi i da se njegov zahtev proglasi prihvatljivim.
13. Dana 16. septembra 2015. godine, Apelacioni sud je rešenjem (Ac. br. 1311/2014) odbio žalbu podnosioca zahteva i potvrdio rešenje Osnovnog suda.
14. Podnosilac zahteva je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka. On je tražio da se njegova revizija usvoji, da se rešenje Apelacionog suda i Osnovnog suda ponište i stvar vrati na preispitivanje i ponovno odlučivanje Osnovnom sudu.
15. Dana 20. marta 2017. godine, Vrhovni sud je rešenjem (Rev. br. 388/2016), odbio reviziju podnosioca zahteva, kao neosnovanu. Vrhovni sud je u svojoj odluci obrazložio da se u konkretnom slučaju radi o pravno-imovinskom sporu u stranoj zemlji i da važe pravila međunarodnog prava, za šta domaći sud nije nadležan da odluči.
16. Vrhovni sud je u nastavku obrazložio da odredbe člana 28. ZPP-a ne mogu da se primene, jer se u slučaju podnosioca zahteva ne bavimo stranim fizičkim ili pravnim licem, već stranom državom sa kojom država Kosovo na čijoj je teritoriji izazvana šteta nije zaključila nikakav međunarodni sporazum u vezi sa nadležnostima redovnih sudova za tu vrstu sporova.

Navodi podnosioca

17. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu odlukama Vrhovnog suda povređena prava garantovana članovima 21. [Opšta načela], 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP i članom 15. UDLJP.
18. Podnosilac zahteva tvrdi da su redovni sudovi „*pogrešno primenili primenjiv zakon koji se odnosi na teritorijalnu nadležnost Osnovnog suda [...], jer je uvek mesno nadležan za suđenje pravnih stvari sud na čijoj je teritoriji počinjeno krivično delo, moralna, odnosno ili materijalna šteta!*“ Ova važeća pravna definicija i stav se takođe poklapaju sa interesom oštećene strane, principom ekonomije u sudskom i upravnom postupku, a i u skladu sa međunarodnim principom - *per loci*”.

19. Podnosilac zahteva, dalje, izjavljuje da „*mu nije data mogućnost da bude isto treniran u pravnom postupku prema primenjivom zakonu na Kosovu, [...] i najboljim sudskim praksama regiona.*”
20. Podnosilac zahteva, pozivajući se na član 21, stav 2 Ustava, tvrdi da redovni sudovi „*nisu primenili međunarodne napredne standarde za ljudska prava. Jedan od standarda je da dozvoli oštećenom da inicira pitanje naknade za moralnu i materijalnu štetu prouzrokovanu direktnom radnjom srpskih vlasti.*”
21. Podnosilac zahteva, pozivajući se na član 54. Ustava, takođe navodi da mu je „*uskraćeno pravo na sudsku zaštitu prava, pravo na pristup pravdi na nacionalnom nivou i institucionalne garancije za zaštitu ljudskih prava.*”
22. Podnosilac zahteva se poziva na primere gde je dozvoljeno žrtvama Drugog svetskog rata „*da podnesu pojedinačne tužbe lokalnim sudovima za nadoknadu štete koju je nanela Nemačka.*” S tim u vezi, on precizira da je u slučajevima Grčke, Italije i Sjedinjenih Američkih Država pojedincima pružena mogućnost da traže naknadu za „*štete prouzrokovane od strane Nemačke tokom Drugog svetskog rata u skladu s međunarodnim principom per loci.*”
23. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da poništi odluke redovnih sudova i „*i tražim od Osnovnog suda u Mitrovici – ogranak u Srbici da ponovo prosledi i presudi pravni slučaj za naknadu moralne i materijalne štete u skladu sa važećim zakonom i dobrom sudskom praksom [...].*”

Prihvatljivost zahteva

24. Sud će prvo razmotriti da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, propisane u Ustavu, utvrđene u Zakonu i dalje predviđene u Poslovniku.
25. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

*“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
(...)
7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”*
26. Sud se poziva na član 49 [Rokovi] Zakona, koji propisuje:

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku.”
27. Sud smatra da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa nakon što je iscrpeo pravna sredstva na raspolaganju i podneo je zahtev u roku od 4 (četiri) meseca koji je propisan u Zakonu.

28. Međutim, Sud se u nastavku poziva na član 48. Zakona [Tačnost podneska], koji propisuje:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”

29. Pored toga, Sud se poziva i na stavove (1) (d) i (2) (d) pravila 36 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika, koji propisuju:

“(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]

(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.”

“(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju.”

30. Sud podseća da podnosilac zahteva, tvrdi da su redovni sudovi povredili prava zaštićena Ustavom, EKLjP i UDLjP, uglavnom ona koja se odnose na pravično i nepristrasno suđenje i sudsku zaštitu prava.
31. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva tvrdi da su redovni sudovi pogrešno primenili zakon na snazi kada su se pozvali na mesnu nadležnost Osnovnog suda, tvrdeći da je sud na čijoj je teritoriji nastala šteta nadležni sud za suđenje njegove pravne stvari.
32. Sud smatra da se tvrdnje podnosioca zahteva u stvari odnose na tumačenje koje su dali redovni sudovi o proceduralnim odredbama u vezi sa njihovom mesnom nadležnošću i njihovom nadležnošću da se bave zahtevom podnosioca.
33. Sud ističe da nije njegov zadatak da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu za koje se navodi da su počinili redovni sudovi tokom ocene dokaza ili primene zakona (zakonitost), osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). U stvari, uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, presuda ESLjP od 21. januara 1999. godine, *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, stav 28).
34. Potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i pravilna primena zakona je u punoj nadležnosti redovnih sudova (pitanje zakonitosti). Stoga, Ustavni sud ne može da deluje kao „sud četvrtog stepena” (vidi: slučaj ESLjP od 16. septembra 1996. godine, *Akdivar protiv Turske*, br. 21893/93, stav 65, vidi: i *mutatis mutandis*, slučaj Ustavnog suda KI86/11, podnosilac zahteva: *Milaim Berisha*, 5. aprila 2012. godine).

35. Sud primećuje da je Vrhovni sud ocenio tumačenje Apelacionog suda i Osnovnog suda o proceduralnim odredbama u vezi sa njihovom nadležnošću za rešavanje zahteva podnosioca.
36. Vrhovni sud je prilikom razmatranja tvrdnji podnosioca zahteva obrazložio da su Osnovni sud i Apelacioni sud pravilno primenili odredbe člana 18. stav 3. i člana 39. stav 1. i 2. Zakona o parničnom postupku kada su naveli da nisu nadležni za ovo pravno pitanje. Stoga, Vrhovni sud je odbacio tvrdnju podnosioca zahteva, jer je opšta mesna nadležnost na sudu na čijoj se teritoriji nalazi Skupština Republike Srbije i ne nalazi se na teritoriji sudova na Kosovu.
37. Vrhovni sud je dalje precizirao da se u slučaju podnosioca zahteva „*bavimo stranom državom, sa kojom do sada država Kosovo na čijoj je teritoriji nastala šteta nije zaključila nikakav međunarodni (bilateralni) sporazum o nadležnosti lokalnih sudova za takve sporove*”.
38. Sud smatra da su zaključci Osnovnog suda, Apelacionog suda i Vrhovnog suda postignuti nakon detaljnog razmatranja svih argumenata koje je podneo podnosilac zahteva. Na ovaj način, podnosiocu zahteva je data mogućnost da u svim fazama postupka izloži argumente i dokaze koje smatra relevantnim za njegov slučaj.
39. Svi argumenti podnosioca zahteva, koji su bili relevantni za rešavanje spora, su pravilno saslušani i ispitivani od strane sudova. Svi materijalni i pravni razlozi koji se odnose na osporenu odluku su detaljno podneti od strane podnosioca zahteva i Sud zaključuje da su postupci u redovnim sudovima, gledajući u celini, bili pravični (vidi: *mutatis mutandis*, presuda ESLJP od 21. januara 1999. godine, *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, stavovi 29 i 30).
40. Sama činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom odluka Vrhovnog suda ili pominjanje članova Ustava nije dovoljno da se izgradi tvrdnja o ustavnoj povredi. Kada se tvrde takve povrede Ustava, podnosilac zahteva mora da podnese obrazložene tvrdnje i ubedljive argumente (vidi: *mutatis mutandis*, slučaj Ustavnog suda KI136/14, *Abdullah Bajqinca*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. februara 2015. godine, stav 33).
41. Sud, dalje, primećuje da su iznete činjenice i tvrdnje podnosioca zahteva identične sa nekoliko zahteva koji su proglašeni neprihvatljivim od strane Suda (vidi: slučaj Ustavnog suda KI73/17 KI78/17 i KI85/17, *Istref Rexhepi i 28 drugih*, rešenje o neprihvatljivosti od 30. novembra 2017. godine).
42. Kao rezime, Sud smatra da podnosilac zahteva nije dostavio dokaze, činjenice i argumente koji ukazuju na to da su postupci u redovnim sudovima na bilo koji način predstavljali ustavnu povredu njegovih prava garantovanih Ustavom, odnosno članova 21. [Opšta načela], 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, člana 6. EKLJP ili člana 15. UDLJP.

43. Shodno tome, zahtev podnosioca je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i treba da se proglasi neprihvatljivim u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) (d) i (2) (d) Poslovnika.

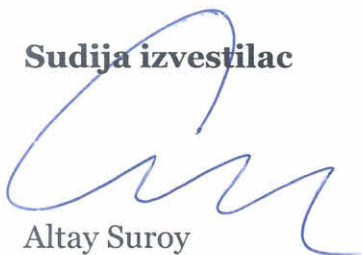
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu sa članom 113 (7) Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) (d) i (2) (b) i (d) Poslovnika, na sednici održanoj 11. januara 2018. godine jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI OVU odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi